

Ali veste, kako pogosto se pojavlja Palško jezero in koliko časa traja?

Pogostost pojavljanja in letno trajanje jezera v opazovalnem obdobju

V obdobju december 2006–december 2011 smo v kotanji Palškega jezera opazovali dve do devet ojezeritev na leto, skupaj 23 ojezeritev, od tega je bilo 18 rednih ter dve veliki in tri zelo velike. Med rednimi ojezeritvami so bile manjše in večje enako zastopane.

Palško jezero je trajalo najdlje leta 2010 (vsaj štiri mesece in dva tedna), najmanj časa pa v letih

2007 in 2011 (vsaj en mesec in en teden oziroma en mesec). V letih 2008 in 2009 pa je trajalo več kot dva meseca. V obdobju 2007–2011 so ojezeritve v povprečju trajale vsaj dva meseca in en teden na leto, v obdobju 2007–2010 (brez sušnega leta 2011) pa več kot dva meseca in dva tedna, to je 10 dni več.

Preglednica 1: Letno trajanje Palškega jezera v obdobju 2007–2011.

2007	2008	2009	2010	2011	2007-2011	2007-2010
vsaj 1 mesec & 1 teden (36)	>2 meseca (62)	>2 meseca & 2 tedna (79)	vsaj 4 mesece & 2 tedna (134)	1 mesec (29)	vsaj 2 meseca & 1 teden (68)	>2 meseca & 2 tedna (78)

Pogostost pojavljanja, sezonsko nastopanje in trajanje posameznih ojezeritev v opazovalnem obdobju

Med rednimi manjšimi ojezeritvami¹ so bile enako zastopane zimske, spomladanske in jesenske ojezeritve. Te ojezeritve so bile dolge okoli teden dni ali manj. Zelo kratke (vsaj dva ali tri dni) so bile tiste ojezeritve, ki so dosegle le prvo ali drugo fazo polnjenja, razen ene ojezeritve. Pri vsaj dveh ojezeritvah pa nismo ugotovili dolžine trajanja.

¹ V primerjavi z drugimi jezери, ki se pogosteje pojavljajo, smo v kotanji Palškega jezera po vsej verjetnosti zamudili nekaj rednih manjših ojezeritev, kar sklepamo glede na druge primerljive ojezeritve presihajočih jezer v opazovalnem obdobju. Razlog za to so zakasnitve ojezeritev. Kotanjo smo obiskali po padavinah, vendar je bila suha in jo nismo naprej opazovali (konec septembra 2007) ali pa jo zaradi sklepanja o zakasnitvi ojezeritve nismo obiskali ob pojavu ojezeritev drugih jezerih, ampak nekaj dni po padavinah, ko je bila lahko (že) suha (januar, junij in november 2008), februarja 2008 pa kotanje nismo opazovali. Po pripovedovanju domačina se je ojezeritev novembra 2008 dejansko pojavila. Zakasnitev ojezeritve Palškega jezera smo v opazovalnem obdobju zabeležili ob pojavu vsaj treh ojezeritev (redni večji ojezeritvi v obdobju april–maj 2008 in januarja 2009, redna manjša ojezeritev maja 2010), pri čemer je ob redni večji ojezeritvi v obdobju april–maj 2008 prišlo do izrazite, nekajdnevne zakasnitve.

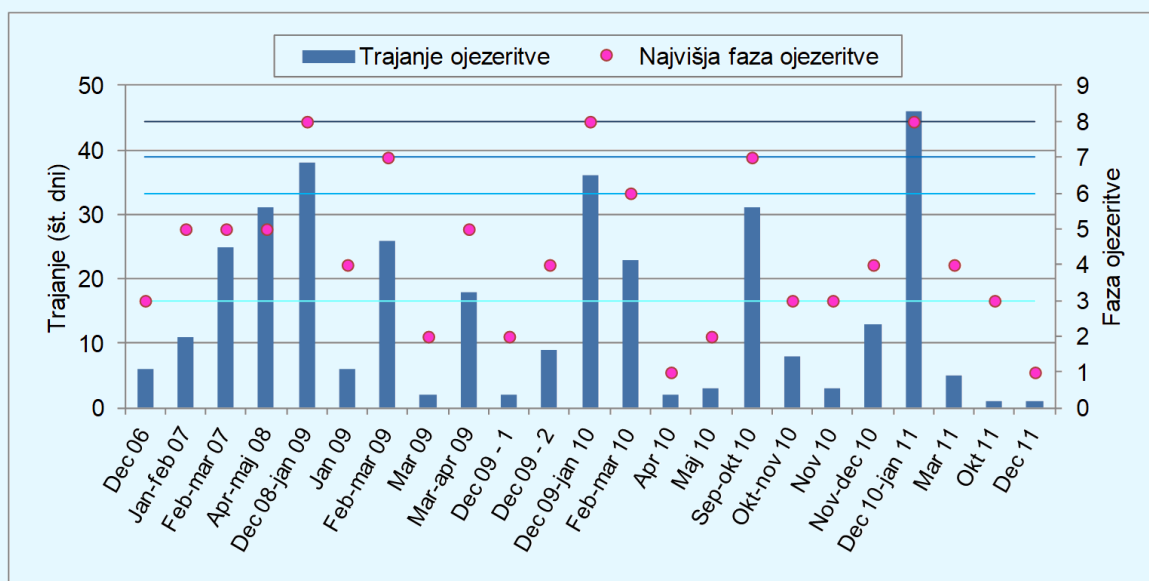
Med rednimi večjimi ojezeritvami so prevladovali zimske in spomladanske ojezeritve. Prva velika ojezeritev je bila zimsko-spomladanska, druga pa jesenska. Vsaj en mesec sta trajali redna večja ojezeritev v obdobju april–maj 2008 in velika ojezeritev v obdobju september–oktober 2010. Med zimsko-spomladanskimi ojezeritvami, ki so trajale več kot tri tedne, sta bili dve redni večji v obdobjih februar–marec 2007 in februar–marec 2010 ter velika ojezeritev v obdobju februar–marec 2009.

Redna večja ojezeritev v obdobju februar–marec 2007 je bila sestavljena iz dveh delov. V drugi polovici februarja je ojezeritev upadla do dveh jezerc v nižjem delu dna (zadnja faza praznjenja jezera), naslednji dan pa je ojezeritev prešla v drugo fazo polnjenja; jezerci sta bili povezani, ponovno se je pojavil potok iz Matijeve jame in Filajev graben. Jezero smo opazovali tudi po koncu te ojezeritve, ko so ojezeritve nekaterih jezer še trajale in naraščale zaradi novih padavin,

vendar se nova ojezeritev marca 2007 ni pojavila. Ostale redne večje ojezeritve so trajale okoli 10 dni ali več, dve ojezeritvi pa sta trajali okoli teden dni.

Med zelo velikimi ojezeritvami je bila najdaljša ojezeritev v obdobju december 2010–januar 2011, ki je trajala vsaj okoli 45 dni, medtem ko sta

ostali dve ojezeritvi v obdobjih december 2008–januar 2009 in december 2009–januar 2010 trajali okoli 10 dni manj. Pri vseh treh ojezeritvah nismo zaznali konca ojezeritve, ker je jezero zaledenelo in se ni dalo razbrati, do kdaj je bila voda pod ledom, enako tudi pri redni večji ojezeritvi decembra 2009.

Slika 1: Opazovane ojezeritve Palškega jezera v obdobju december 2006–december 2011. Ravne črte označujejo tipe ojezeritev (3 - redna manjša, 6 - redna večja, 7 - velika, 8 - zelo velika).

Preglednica 2: Dinamika ojezerjevanja Palškega jezera v obdobju december 2006–december 2011.

Leto	Skupaj		Redna manjša ojezeritev		Redna večja ojezeritev		Velika ojezeritev		Zelo velika ojezeritev	
	Št.	Trajanje (VSAJ dni)	Št.	Letni čas	Št.	Letni čas	Št.	Letni čas	Št.	Letni čas
Dec 06	1	6	1	ZIM						
2007	2	36			2	ZIM, ZIM-POM				
2008	2	62			1	POM			1	ZIM ¹
2009	8	79	2	POM, ZIM	3	2 ZIM, POM	1	ZIM-POM	2	ZIM ¹ , ZIM ²
2010	9	134	4	2 POM, 2 JES	2	ZIM-POM, JES-ZIM	1	JES	2	ZIM ² , ZIM ³
2011	4	29	2	JES, ZIM	1	POM			1	ZIM ³
Skupaj	23	68 dni/leto (2007–11) 78 dni/leto (2007–10)	9	3 ZIM, 3 POM, 3 JES	9	3 ZIM, 2 ZIM-POM, 3 POM, JES-ZIM	2	ZIM-POM, JES	3	3 ZIM

Tri zelo velike ojezeritve v letih 2008⁽¹⁾, 2009⁽²⁾ in 2010⁽³⁾ so se podaljšale v naslednje leto. Pri številu ojezeritev so štete v obeh letih (2008/09, 2009/10, 2010/11), pri skupnem številu vseh ojezeritev v obdobju pa so upoštevane le enkrat. Pri skupnem trajanju ojezeritev na leto je število dni teh ojezeritev razdeljeno na dve leti.

Kirn T. 2016. Naravovarstvena izhodišča za varovanje Pivških presihajočih jezer. Magistrsko delo. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Ljubljana, 280 str.

Prpravila Tina Kirn za
Ekomuzej Pivških presihajočih jezer, 2021